

til at faa den Ret, som nu er hjemlet Selvejrbønder ifølge særlig Lov. Som jeg udtalte i Fjor, mener jeg, at vi bør agte paa alt, hvad der kan støtte Hjemkærligheden. Det er en god Ting, at Familien og Slægten føler sig knyttet til Barndomshjemmet, hvad enten det er stort eller lille. Der ligger efter min Mening en stor Værdi i, at man føler sig saadan knyttet til Barndomshjemmet med dets Minder, dets Natur og Omgivelser, at man nødig ser det gaa over paa fremmede Hænder og ønsker, at det kan blive i Familien, i Broders eller Søsters Eje. At gøre det muligt er det, der tilsigtes ved Ønsket om at udvide Selvejrbøndernes Testationsret til almindelige Husmænd, thi Statshusmændene har den i Henhold til den Lov, hvorefter Statshusmandsbrug er oprettet. Jeg skal ikke komme videre ind paa dette Emne, men henvise til mine Udtalelser i Fjor, og jeg tillader mig at spørge den højtærede Justitsminister, hvorledes Sagen staar. Jeg tilføjer, at jeg vilde anse det for heldigst, om man fik en simplere og lettere forstaaelig Regel paa det Omraade, der kunde gælde for alle Landbrugeres Testationsret, ogsaa for Sædegaardsejeres. Jeg vil bede den højtærede Justitsminister om ikke at opgive Sagen; maaske foreligger der Indberetning desangaaende fra Øvrighedspersoner, Amtmænd og Herredsfogder. Jeg vil haabe, at han ikke vil lade sig afskrække af, om en Amtmand eller Herredsfoged skulde erklære, at Sagen ikke har nogen Betydning, thi det kan overmaade vel bero paa, at den paagældende ikke har nogen særlig Forstaaelse af dette Spørgsmaal.

Jeg kommer saa til Slutning til en Sag, som jeg ønsker at fremdrage ved denne Lejlighed. Den vedrører vel en Industri, men dog i særlig Grand Landbruget, og jeg mener, at Sagen er af saavel landøkonomisk som nationaløkonomisk Betydning. Jeg tillader mig derfor at paa kalde saavel den højtærede Landbrugsministers som det høje Tings Interesse derfor. De fleste af os har vist i Bladene i det sidste Aarstid set, at et formentlig meget kapitalstærkt engelsk Selskab har opkøbt eller forpagtet eller taget paa Haanden ret store Mosearealer baade i Jylland og paa Sjælland i den Hensigt der at anlægge en Fabrik til Fabrikation af Tørvebriketter. Det samme Selskab opkøber ved sine Udsendinge Moser i andre Lande, baade i Norge og Sverige, ja over hele Verden. I og for sig er det betænkeligt, naar det her formentlig drejer sig om en ny Monopol- eller Trustdannelse til

Fordyrelse af et Brændselsprodukt, man venter at kunne fremstille. Men hvad jeg vilde fremdrage, er ikke det Spørgsmaal, hvorvidt Lovgivningsmagten skulde hindre Salget af danske Moser til Udlændinge. Min Opgave er her at belyse Sagen fra et landøkonomisk og nationaløkonomisk Stade for om muligt at afværge, at et ret betydeligt Areal af vort Land bliver gjort værdiløst. Dalgas regnede, at vi havde 40 Kvadratmil Moser her i Danmark, hvoraf omtrent 20 Kvadratmil var tjenlige til Tørvefabrikation. Bergsøe regner, at der paa Øerne er 53,000 Tdr. Land Mose, det vil sige, at for hver omtrent 45 Tdr. Land er der 1 Td. Land Mose. I Jylland regner han i det hele 373,000 Tdr. Land Mose, det vil sige, at for hver 13 Tdr. Land er der 1 Td. Land Mose. Det er forholdsvis betydelige Arealer, og det er ofte ret yderige Arealer, efter at vi har lært at behandle Moserne paa forskellig Maade, navnlig ved Anvendelse af Kunstgødning. Jeg haaber, man vil finde det naturligt, at jeg fremdrager dette Spørgsmaal.

Ogsaa af den Grund er jeg kommen til at se derpaa, at der indenfor Aalborg Amts Landboforening ligger store Mosearealer. Der ligger den store Vildmose Nord for Fjorden og den lille Vildmose Syd for Fjorden, der tilsammen med tilgrænsende Mosearealer vil andrage saadan noget som 30,000—40,000 Tdr. Land. Den egentlige store Vildmose og den egentlige lille Vildmose udgør vist tilsammen omtrent 20,000 Tdr. Land. Af disse Arealer har det af mig nævnte engelske Selskab sikret sig Tørven af omtrent 8,000 Tdr. Land, og det underhandler om flere Arealer. Ved Moselund Station har det taget 600 Tdr. Land dyb Tørvejord paa Haanden, og det har vist ogsaa taget betydelige Arealer paa Sjælland paa Haanden, det ved jeg nu ikke saa nøje Besked med. Dog tror jeg, det er saaledes, at Selskabet staar frit og først skal erklære sig endeligt inden 1. Juli 1913.

Efter at jeg fik den Tanke, at her var noget, der skulde gøres, noget, der efter min Mening skulde afværges, er jeg kommen i Besiddelse af saavel det norske som det svenske Mosetidsskrift. I det norske, der kaldes: „Meddelelser fra det norske Myrselskab“, ser jeg i Heftet fra Maj 1912 en Meddelelse om, hvordan dette samme engelske Selskab har bygget et stort Forsøgsanlæg i Skotland, hvor der arbejder en Stab af Ingeniører og Kemikere for at finde den rette Fremgangsmaade. Det gælder